

LOGEREN ORGANISEREN: VAN DROOM NAAR DAAD!

Opbrengsten van twee leerlabs over nut, noodzaak en de organisatie van Logeersorg voor Jeugdigen

INTRODUCTIE

Door kinderen en jongeren (hierna: jeugdigen) die intensieve zorg thuis krijgen af en toe elders te laten logeren, worden ouders en verzorgers ontlast. Dat vergroot de kwaliteit van leven van het gezin. Hoe zijn voor hen logeervoorzieningen te organiseren die passen bij hun specifieke per aandoening of beperking? Over die vraag zijn zorgaanbieders, professionals, gemeenten en cliënten in twee Logeerlabs in gesprek gegaan, op 10 oktober 2024 en 26 november 2024. Het ging daarbij specifiek over logeertzorg voor kinderen en jongeren met een (zeer) ernstig meervoudige verstandelijke beperking ((Z)EMB), een licht verstandelijke beperking (LVB), gedragsproblematiek en/of een zintuigelijke handicap (ZG).

De twee leerlabs zijn georganiseerd door DSP-groep, in opdracht van het Ministerie van VWS en in samenwerking met Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), Stichting ZEVMB-kenniscentrum, Vereniging Gehandicaptenzorg Utrecht (VGU) en KansPlus. De opbrengsten van de leerlabs zijn gebundeld in dit document.

Leeswijzer

Je kunt lezen over verschillende logeervoorzieningen in het land. Ook kun je luisteren naar de ervaringen van betrokkenen bij logeertzorg via de audiofragmenten. Aan de hand van de verschillende logeervoorzieningen staan we stil bij onderwerpen die voor veel logeervoorzieningen spelen zoals omgaan met schaarste, het vinden van personeel en het optimaal gebruik maken van bestaande voorzieningen binnen het zorgaanbod. Tot slot gaan we in op de vraagstukken rond de exploitatie van logeertzorg.

INHOUDSOPGAVE

1. Veel behoefte aan logeertzorg
2. Focussen geeft ruimte
3. Leren van Logeertzorg voor ouderen
4. Exploitatie

FOCUSSEN GEEFT RUIMTE

Het is voor zorgaanbieders een uitdaging om de beperkte middelen zo effectief mogelijk in te zetten, zodat logeërzorg een duurzaam onderdeel wordt van het respijtzorgaanbod. In dit hoofdstuk lichten we drie zorgaanbieders uit die specifieke keuzes hebben gemaakt in de organisatie van logeërzorg. Deze keuzes omvatten de focus op bepaalde doelgroepen, het combineren van verschillende doelgroepen, en het anders organiseren van het personeelsbestand.

Zorgaanbieder Reiaerde: Transitie naar 'Adempauze'

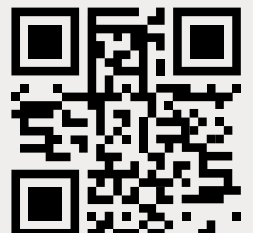
Zorgaanbieder Reiaerde in regio Utrecht is noodgedwongen gestopt met het aanbieden van logeërzorg voor veel doelgroepen. Ze wilden niet inboeten op kwaliteit maar goede zorg blijven bieden. Deze keuze was onderdeel van een bredere transitie binnen het respijtaanbod. Binnen het project 'Adempauze' werken ze in VGU verband (Vereniging Gehandicaptenzorg Utrecht) samen met andere organisaties aan het realiseren van verschillende, innovatieve manieren om ouders te ontlasten. Om die reden hebben ze ervoor gekozen om ten aanzien van logeërzorg focus aan te brengen voor de doelgroep die het hard nodig heeft. Reiaerde heeft nu twee kleinschalige logeërhuisen nabij bestaande woonlocaties. Deze zijn onderdeel van een integraal Kind Centrum waar integratie van zorg centraal staat. behandelplannen en ondersteuning zijn geïntegreerd in de logeërzorg, met betrokkenheid van gedragswetenschappers vanuit de dagbehandeling en kinderdagcentra (KDC). Door het delen van kosten voor huisvesting en nachtdiensten en het inlenen van vaste medewerkers zijn financiële besparingen, die hard nodig waren, gerealiseerd.

Daarnaast werken ze in regionaal verband samen met andere zorgorganisaties aan ontwikkeling van andere manieren om ouders een adempauze te geven. De ouders staan centraal, want 'ouders met draakgracht, dat begint met voldoende adempauze'. Zo wordt er gebruik gemaakt van een oppascoach die ouders helpt bij het organiseren van respijtzorg. Zij begeleiden ouders bij het inzetten van het nabije netwerk, gezinsondersteuning aan huis, en waar nodig weekend of vakantie opvang. De organisatie blijft in gesprek met ouders, zorgcollega's en ouders in gesprek over knelpunten en blijft transparant over haar capaciteiten en beperkingen en probeert zo voor elke situatie een duurzame oplossing te vinden.

Wil je meer weten over de regionale samenwerking door de Vereniging Gehandicaptten Zorg Utrecht (VGU)? Luister dan naar het interview (scan de qr-code) of ga naar de link:

Audiofragment: interview met Els Heemskerk (VGU) over regionale samenwerking

Logeren in een woongroep bij de Prinsenstichting

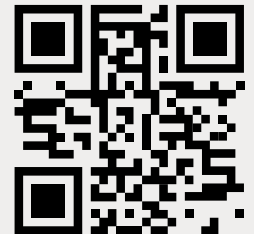
Bij de Prinsenstichting, een zorgaanbieder gericht op mensen met een verstandelijke beperking, in Noord-Holland wordt gelogeed binnen woongroepen op de locatie in Purmerend. Tijdens de logeerperiode worden de logés geïntegreerd in woongroepen. Het huis heeft 6 woongroepen, elk met een logeerbed beschikbaar. Drie woongroepen een inpandige kamer en voor de andere drie zijn 3 tiny houses speciaal voor logés gebouwd.

De zorgaanbieder werkt volgens een doelgroepgerichte benadering. Ze doen een uitgebreide intake om een goede match tussen de bewoners en de logés te bepalen. Tijdens de eerste logeerperiode nemen de logés deel aan de groepsactiviteiten. Dit stelt de medewerkers in staat om de zorg nauwkeurig af te stemmen op de behoeften van de logés in de context van de groep. Dat vraagt aan het begin aandacht, maar de terugkerende logés en de jeugdige wenen aan elkaar. Zo kunnen logés gebruik maken van alle faciliteiten van de woongroep.

Audiofragment: interview met Sabiene van Woerd (Prinsenstichting) over het combineren van doelgroepen binnen een gevarieerd aanbod.

Personeel vinden en binden

Het personeelsvraagstuk bij logeerszorg voor jeugdigen wordt door aanbieders van logeerszorg als een ingewikkeld vraagstuk gezien. Hoe kun je voldoende personeel met de juiste expertise vinden dat duurzaam kan worden ingezet?

Stichting Bont is een aanbieder van logeerszorg voor de doelgroep jongeren met een matige tot ernstige verstandelijke beperking (VG3 t/m VG6) in Rotterdam. Bij Stichting Bont ligt de nadruk op het organiseren van activiteiten voor de doelgroep, waarna logeerszorg als een verlengstuk van de activiteiten wordt aangeboden. De stichting onderscheidt zich van andere organisaties doordat zij voornamelijk met studenten en recent afgestudeerden van opleidingen psychologie, geneeskunde, economie en social work werken.

De logeervoorziening heeft een planning opgesteld waarin kinderen kunnen deelnemen. Er zijn 6 bedden beschikbaar, wat genoeg is voor 42 cliënten, zie regelmatig komen logeren. De kinderen logeren op verschillende dagen, zowel doordeweeks als in het weekend, waardoor ouders tijd hebben voor bijvoorbeeld sportavonden of uitstapjes. Het logeren biedt ouders daarnaast de kans om te ervaren hoe het is om hun kind elders te laten wonen.

De locatie is opgesplitst in twee voorzieningen het logeergedeelte en de woning. Er zijn twee teams van professionals die nauw samenwerken in de zorg voor bewoners en logés. Ook kunnen de logés gebruik maken van aanwezige faciliteiten zoals de bijvoorbeeld snoezelruimte, het zwembad en het luchtkussen. En er worden gezamenlijke activiteiten georganiseerd voor logés en bewoners, zoals wandelingen.

Wil je meer weten over hoe de Prinsenstichting verschillende doelgroepen combineert op één locatie? Luister dan hier het interview:

Voor Stichting Bont is dit succesvol. Logeren bij de stichting kan op korte termijn en is daarom flexibel, omdat er altijd voldoende personeel is voor in het weekend en de vakantieperiodes. Toch leidt het werken met studenten tot uitdagingen, als bijvoorbeeld het hoge verloop.

Aanbieders van logeerszorg zijn soms terughoudend in het werken met niet-zorggeschoold personeel, omdat ze vrezen dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van de zorg. Stichting de Bont ondervangt dit door naast de studenten en recent afgestudeerden altijd een zorggeschoolde medewerker op de groep hebben werken. Daarnaast biedt intervisie en kennisoverdracht belangrijke ondersteuning in het ontwikkelen van vaardigheden en continuïteit in de zorg.

LEREN VAN LOGEERZORG VOOR OUDEREN

Logeerszorg als respitvoorziening voor mantelzorgers voor ouderen heeft al langere tijd de aandacht. Er is een landelijk netwerk en er zijn meerdere onderzoeken naar de behoefte, de meerwaarde en maatschappelijke kosten-batenanalyses zijn uitgevoerd. Wat valt er te leren van logeerszorg voor ouderen?

De organisatie van logeerszorg voor jeugdigen kent zowel overeenkomsten en verschillen met logeerszorg voor ouderen. Een belangrijk verschil zit in de manier waarop in sommige regio's een lokaal tarief wordt gehanteerd. De implementatie van de Jeugdwet en bijbehorende aanbestedingstrajecten maakt de organisatie van een lokaal tarief complex. Aanbieders van logeerszorg maken bijvoorbeeld vanuit financieel oogpunt keuzes over welke doelgroep er wel en niet in aanmerking komen voor logeerszorg, waardoor een deel van de doelgroep wordt buitengesloten. Bij logeerszorg voor ouderen wordt in sommige regio's ondervangen door een regioplan. Dit regioplan, waarin tien gemeenten een gezamenlijke rekenformule hanteren voor één tarief, biedt meer uniformiteit. Regionale inkoop garandeert echter niet dat er ook samenwerking tussen aanbieders ontstaat. Zij lossen knelpunten in de organisatie en financiering meestal zelfstandig op.

Logeerszorg voor jeugdigen vereist ook een hogere mate van bekwaamheid, scholing en specialisatie dan logeerszorg voor ouderen, omdat behandelplannen en activiteiten voor jeugdigen meer divers zijn dan bij ouderen. Bovendien is bij een aanbesteding binnen de jeugdwet een SKJ-registratie vereist. Dat maakt het personeelsvraagstuk bij logeerszorg voor jeugdigen nog ingewikkelder.

Er zijn ook overeenkomsten tussen logeerszorg voor ouderen en jeugdigen. Een overeenkomst tussen logeerszorg voor ouderen en logeerszorg voor jeugdigen is bijvoorbeeld de bureaucratische complexiteit waar aanbieders van logeerszorg voor jeugdigen mee te maken hebben. Een kleine groep belanghebbenden heeft zich verenigd in de vorm van een landelijke initiatiefgroep en zet zich in voor de organisatie van logeerszorg voor ouderen. Ze streven ernaar de beeldvorming rondom logeerszorg te veranderen, de bureaucratische regeldruk te verlagen en urgentie te verduidelijken.

Daarnaast kampt logeerszorg voor jeugdigen net als logeerszorg voor ouderen met een bekendheidsprobleem. Volgens de initiatiefgroep logeerszorg voor ouderen en zorgaanbieders van logeerszorg voor jeugdigen speelt schaamte onder mantelzorgers ook een rol. Mantelzorgers, ouders en andere verzorgers voelen zich verantwoordelijk voor de zorg voor het kind (of de ouder) en de zorg afstaan aan bijvoorbeeld een logeersvoorziening wordt gezien als een teken van zwakte. Door het delen van informatie over de voordelen van logeerszorg en kennisdeling tussen zorgprofessionals, mantelzorgers en zorgaanbieders te stimuleren kan het stigma worden verminderd en het vertrouwen in logeerszorg worden vergroot.